

war-induced poverty, hunger, and lack of health care.

It is impossible to find exact data on mortality in 2022-2024 due to the occupation of part of the lands of Ukraine and the active conduct of hostilities. The number of newborns in 2022 cannot be accurately calculated at the moment, due to the same military actions and Ukrainian women who gave birth abroad and did not have time to submit the relevant papers to the consulate or diplomatic mission of Ukraine.

Conclusion: Despite the impossibility of conducting a demographic analysis in Ukraine from 2022, it is possible to see economic changes associated with increased mortality and immigration. Population decline threatens the critical level of the labor force, which carries with it a significant risk of economic crisis. Ukraine is in the center of Europe, its development is one of the most important issues today. The war not only stops the possibility of economic development, it introduces the country into economic decline. Any country exists at the expense of its inhabitants, therefore a high birth rate and a low death rate is an important issue for Ukraine.

1. Дорошенко Л. С. Демографія : практикум. Київ : МАУП, 2007. 80 с.
2. Coles I., Syvorka E. Russia's Invasion Triggers Baby Bust in Ukraine. *The Wall Street Journal*. URL : https://www.wsj.com/world/russias-invasion-triggers-baby-bust-in-ukraine-6a448a53?mod=hp_lead_pos10.
3. Department of International Economy and Social Activities «POPULATION STUDIES, No. 95» // Consequences of Mortality Trends and Differentials. United Nations ; New York, 1986. P. 32–44.
4. The Civilian Consequences of Conflict. *World 101*. URL : <https://world101.cfr.org/understanding-international-system/conflict/civilian-consequences-conflict>.
5. Rogoff K. The long-lasting economic shock of war. *International Monetary Fund*. URL : <https://www.imf.org/en/Publications/fandd/issues/2022/03/the-long-lasting-economic-shock-of-war>.
6. Kluge F. Population Change and the Economy: results from a global comparative project. *Population Europe*. URL : <https://population-europe.eu/research/policy-insights/population-change-and-economy-results-global-comparative-project>.

УДК 323:327:355.02:342

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/232-233

Елеонора БОНДАР
студентка ННІ
права та інноваційної освіти

Ольга ЧЕШК-ТРЕГУБЕНКО
доцент кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

СУЧАСНА БЕЗПЕКОВА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ: КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що безпекове середовище відіграє ключову роль у концепціях національної та міжнародної безпеки, визначаючи інструменти та механізми, які використовують уряди і міжнародні організації для забезпечення стабільності і захисту своїх інтересів. Особливо це питання є вкрай актуальним в складних умовах сьогодення, зважаючи на воєнні дії на території України.

Увага до пізнання сутності поняття «безпека» у її світоглядно-філософському розумінні обумовлена насамперед однією з базових потреб людини – потребою в безпеці. До інших, більш сучасних чинників, належать процеси геоекономічної і геополітичної трансформації, актуалізація потреби розв'язання новітніх загроз безпеки, кардинальні суспільно-політичні та соціально-економічні зміни, які викликані загальним процесом глобалізації, що спостерігаються у всіх країнах і здійснюють визначальний вплив на сферу національної безпеки. Безпека як феномен розглядалася в історії людства невід'ємно від прав особистості поряд з поняттями «свобода», «власність», «праця», будучи базовою цінністю, яка забезпечує гарантії суспільства в розвитку [1, с. 8].

Проблематику безпекової політики в Україні досліджували А. Дзюбинський, С. Домбровська, В. Костицький, П. Кравчук, О. Кравчук, В. Лемак, Т. Мелещенко, А. Помаза-Пономаренко, С. Порока, О. Резнікова, А. Урбанек, Ю. Шемшученко та багато ін.

Дослідження обстановки щодо безпеки, виявлення потенційно небезпечних тенденцій, чинників впливу, ризиків і загроз для національної безпеки допомагають обґрунтувати вибір оптимальної моделі для забезпечення стійкості країни та відповідних механізмів у сучасних умовах. Водночас детальний аналіз наявних здібностей, практик, нормативно-правового регулювання, організації діяльності в галузі забезпечення національної безпеки, кризового управління та державного управління дозволяє виявити слабкі місця країни та суспільства, системні проблеми у забезпеченні національної стійкості і визначити пріоритети для подальшого її зміцнення [2, с. 68].

Безпекове середовище – це не лише плани або стратегії політичних гравців, але об'єктивна реальність, яка виникає в результаті соціальної взаємодії та процесів, що не залежать від суспільства [3, с. 65]. Один із чинників, що впливає на безпекове середовище, – конкуренція між державами за впровадження різних моделей національної та регіональної безпеки. Нестабільність соціально-економічної та політичної сфер, неефективність системи гарантування національної безпеки і оборони України, корупція та недоцільна система державного управління створюють додаткові труднощі.

Безпекове середовище є динамічним явищем, що постійно змінюється, породжуючи ризики та загрози або, навпаки, створюючи можливості та переваги для учасників цього середовища. У зв'язку з цим важливо аналізувати безпекове середовище, передбачати його розвиток і намагатися впливати на його формування.

Економічна криза, виснаження фінансових ресурсів держави та падіння рівня життя населення ускладнюють ситуацію. Існують загрози енергетичній, інформаційній та кібербезпеці, а також безпеці інформаційних ресурсів і критичної інфраструктури. Екологічна безпека також відзначається як проблемна сфера [4, с. 45]. У зв'язку з радикальними змінами в зовнішньому і внутрішньому безпековому середовищі України виникає потреба в новій моделі гарантування національної безпеки.

Стратегія національної безпеки України спрямована на захист фундаментальних національних цінностей, які визначені Конституцією та законами України, включаючи незалежність, територіальну цілісність і суверенітет держави, свободу, демократію, права людини і верховенство права, добробут, мир і безпеку.

Основою подальшого розвитку країни є необхідність переорієнтації системи державного управління на дотримання принципів верховенства права, рівності перед законом для кожного громадянина та прозорості влади.

Таким чином, поняття «безпекове середовище» набуло більшого поширення і зустрічається в науковій літературі, аналітичних звітах, політичних деклараціях і національному законодавстві. Його можна визначити як сукупність чинників, які впливають на рівень безпеки людей, соціальних груп і держави на певній території. Однією з основних стратегічних цілей держави є створення власних потужностей для забезпечення національної безпеки, розвиток системи комплексного стратегічного аналізу військових загроз національній безпеці України, об'єднання розвідувальних зусиль сил оборони з метою отримання повної і достовірної інформації для прийняття своєчасних рішень щодо забезпечення військової безпеки держави, здатність держави швидко адаптуватися до змін у безпековому середовищі, ефективно протистояти військовим загрозам, функціонувати безперебійно під час військового конфлікту і швидко відновлюватися після його завершення.

1. Домбровська С., Помаза-Пономаренко А., Порока С., Урбанек А. Безпекова політика України в умовах євроінтеграції : монографія. Харків : НУЦЗУ, 2023. 252 с.

2. Доронін І. М. Безпекова сутність функцій держави. *Інформація і право*. 2020. № 1 (32). С. 66–79.

3. Лемак О. В. Забезпечення національної безпеки як функція держави. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2016. Вип. 38. Т. 2. С. 64–67.

4. Резнікова О. О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища : монографія. Київ : НІСД, 2022. 532 с.